ԹՎԱԿԱՆ—ՏԱՐԻ—ԹՎԻ—1135—ՇԱԲԱԹ—4—ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ—1871

ԳԱՆԱՁԱՆՔ

Յուրաքանչիւր թերթ 1։ Պոլսոյ համար 180 գր.
» Գաւառաց » 40ՄԼՃ
Վեցամսեայ 1։ Պոլսոյ » 90 գր.
» Գաւառաց » 30ՄԼՃ
Խորհրդանիշը թերթի գին 50 փր.
Յոդուածների առջեւ մէկ անգամի համար 3 գուրուշ, երկու անգամի համար 2 գուրուշ, աւելի անգամներու համար զատ ստկագրութիւն կը լլայ։

ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Կոմիտէ մը ստեղծուելու եւ Պ. Թիէրի իշխանութեան երկարացման ենթադրութիւնը՝ պահ մը քաղաքական աշխարհի ուշադրութեան եւ լրագրաց ոյժ բաղում խորհրդածութեանց նիւթ ընեելէ ետեւ, քիչ քիչ կը մոռացուին, եւ. նոքին քաղաքական լրոյ սովը կը կրկնուի, որոյ միջոցին ներքին լրագիրը սնունդ դտնելու եւ հասարակաց միտքն զբաղեցնելու համար մերթ ամենասկան խնդիրներ կը յուզեն, մերթ վիճաբանութիւններ կը բռնեն նիրարու հետ, մերթ ալ միհատաց եւ թաղաքաղիաց ամէնախնդիր շարժումներէն ամենարկնելէն եւ խօսքէն մոռալուս միջիներու հաստատութիւններ կը հանեն, որոյ մէջ շատ անգամ երեւակայութիւնը մեծ դեր ունին։

Գրեթէ այս վիճակին մէջ է հիմա քաղաքական միտքը, ուստի մենք ալ այս անգամ քաղաքական կարեւոր յօդ մը չունենալով, մեր ընթերցողաց հետաքրքրութիւնը հարակ մը տալու համար երեսնց ուշադրութիւնը հրամի Տիրեր դեռեն վրայ կը դարձնենք որ այս օրերս ներքոյի դիանց եւ նոյն իսկ քաղաքաղիաց մասին բաւական նիւթ եղած է։

Այրդէն քանի ենք թէ խորհրդիք ընելիութիւն մը կազմած են յիշեալ դեռեն յաստակը խուզելու համար, ուր չորս հազար տարուան հարատութիւնք եւ պատմական աւանդներ թաղուած կան։

Հետաքննին ներքոյիոյ համար առկէց աւելի մեծ եւ ամենակարեւոր ձեռնարկութիւն չկրնար լինել, որովհետեւ Տիրեր դեռեն տակն ոյնոյիսի յիշատակարաններ մթերուած են, որք պատմական շատ իրողութիւններ կրնան երեւան հանել, քաղաքի մը թէ դէպքեր լուսաբանել, եւ ընդհանրապէս նիւթեր ուղղել։

Այս պատճառաւ, ներքոյիոյ ամեն կողմէն քաղաքութիւններ օժանդակութիւններ եւ նպաստներ կուղղուին խորհրդի ընկերութեան, որպէս զի ժամ յառաջ այս մեծ գործին ձեռնարկէ եւ յանդգնութեամբ 'ի գործ դնէ։

Հիտեւեալ յօդուածը՝ որ Անգղիական թագուհի լրագրերը հրատարակած է, կրնայ գաղափար մը տալ ձեռնարկին կարեւորութեան վրայ։

« Եթէ Տիրեր դեռը կարենար խօսիլ։ Այս բացագանչութիւնը շատեր յանախ առիթ ունեցած են խորհիլ մէջ լսելու։ Կերեւի թէ խորհրդիք հիմա մարքերին դրած են լրջագոյն խուզեցնելու գործ։ Դիտաւորութիւն ունին զայն մէկ ծայրէն մինչեւ Միրէթիայէն մինչեւ Միրա-Կրանիկի աւերակները մինչ, որոնք գայ Տիրեր դեռեն մինչեւ քարտ յաստակը, որոյ վրայէն անոր ջուրերը կը թափուին մարդ կարէն պատմութեան սկզբնաւորութենէն իսկ յառաջ։ Զկրնար ուրացուիլ որ այս վերջին տարիներուն մէջ խորհրդիք ոյնպիսի նիւթեր դործածուելիին մը զարդ ապրելին, որ ինչ ժամանակէն ի բոլոր ամենէն ծաղկեալ ազգաց կարգը պիտի ամբառնայ գոնեն։ Սէնիս լիրան ներքեւէն ծակուած երկարաւոր Սբեւերից նոր հանման շրջանով, ի բոլոր ուրիշ ազգաց ընդ ծով եւ ընդ ցամաք նիգիրատի մէջէն բացած հաղորդակցութեան ճանրանիներէն ամենագեղեցիկ ամեն օգուտներուն մասնակից պիտի ընէ զիտարիս, եւ անոր ծովային եւ առեւտրական ձեռնարկութեանց առջեւ հեւաւար երկիրներ պիտի բանայ։ Արք լեռ եւ հինեբուն ծանօթ էին, անոնց սեղմանդներէն անուտ հրան բարձրագոյնն յիսուղ լեռ թեան ժամանակ։

Նարոյիսն կայրը՝ Գոգութեան լուծին ներքեւ դերութեան ու արդիութեան դատապարտեալ Հռոմմանցիները կերպին. Մ'իրենց ոյնուր բարդին վրայ միրիմ ուրեալ Հանոր՝ հասկցնել ուզեց անոնց թէ իրենց ճշմարիտ պաշտօնն ու ներկայիները պաշտեր։ Իսաբացիք հիմա իրենք իրենց աէր լինելէ զատ նաեւ Հռոմի տէր լինելով։ յիշեցին նարոյիսի այս խօսքը։ Հռոմի մէջ ընկերութիւն մը կազմուեցաւ Տիրերի յատակը խուզելու համար։ Ա՛յս ձեռնարկութիւնը՝ Պամպէյի ատերակոյց մէջէն երեւան եկած դիտարանը պէս շահեկան եւ ինչ ինչ նկատմամբ շահեկանագոյն դիւաներ կը խոստանայ մեզ։ Միաշնեալ Գամպեցի բնակիչներն իրենց վրայ գալիք վտանգն իմանալով իրենց թանկագին դոյն հնար եղած են չափ ազատել փոխադրելու, եւ այսպէս իրենց հարստութեան մէկ մասն ապագայ սերնդոյ հետաքրքրութենէն փախուցին։ Իսկ Տիրեր։ որ Հռոմիայեցոյց քաղաքական յեղաշրջմանց միջոցին իրենց թշնամեաց ոչքէն պահած արմեն բաներու ոնեղ միներանոյ մ'եղաւ։ այնպէս դարոց չրջանին մէջ կորսուած թանկագին նիւթերն ինչ անհաւն ընդունարան մ'եղաւ։ իր որոն երբէք եւ ուսած չէ։ փնտռեցէք։ կրնն ոյսօրուան Հռոմայիցիք։ եւ կը գտնէք։ Հետազօտեցէք։ կրսեն։ Պարլիկիանի կամիջին տապալեալ պատանդանները, եւ Իսրաելացի պատերազմականաց դրահներն ու սաղաւարտները կը գտնէք։ որոց մասիներ Տիրերի ալեաց մէջ կը փոխեն այն օրէն 'ի վեր ուր Ոսիրատիս Սիկղէոն յաղթական ընդէմ անոնց գանգ դոհաւորեցին տարի 2367 տարի առաջ։ Որանցէք Գետ թէկիս Յանիմ-Ալեճէրի առիթ։ եւ կրնաք թերեւս դանել Գենգենեթոս Ակրիմի փարրիկ թնդանօթին տրձակած ատրճանակներէն մէկ քանին, որոնք 1527 ին՝ յաւիտենական յաղագքին հրաշակաւոր պաշարմանն եւ արտաքսութեան միջոցին Պուրգանի Գոնգեսդ ապրին սպանեսած եւ Օրանմի իշխանն ալ վիրաւորած լինելուն վրայ կը պարծէր խաչենեցէք Լուսնկարնոյն առջեւ։ ուստի վերջն 'ի վար, եւ թերեւս յանկարծ Սէնքասնդրը Զ. Պապին որդոյն՝ Կոնդիոյ դքսին՝ զոր իր կրտսեր եղբայրը՝ կնոջ Գարճիա՝ 1497ին սպանեցաւ դեռ դեռեւ տասն էր։ Կնիքն ու քանի մ'անձնական զարդերը գտնել մասնագէտ ոսկերչաց փակած։ վերջապէս, ա՛ր որ կուզէք նայեցէք։ այն ամեն տեղ՝ ուր վիշ բիրոյ ոտիւնքէն Տիրերի յուրերը կը վազեն, ուսաքն մէջ թաղուած պիտի գտնէք այն երբեմն հանգոյն ոյիսարդ՝ ոսկրոց ազգին ազնիւ քսոյգագործութեանց եւ ասկարի եկեղեցական գործուածքներու։ Տիրերի գետոյ հուսի սահանքն (պէնա) եղաւ։ թերեւս որ Հռոմայ ոչխարի սահանքն եղաւ։ Քրիստոնէութեան հաղորդութեան ժամանակ նորագարձ քրիստոնեայներն իրենց խաչերն ու Ս. անօթները պահելու համար, որպէս զի քրիստոնեայ լինելնին չիմացուէր։ Նեռնապէս կուռքերն եւ ուրիշ հեթանոսական նիւթերը յաւիտենական մոռացութեան դատապարտելու համար։ աւելի ոտաքոյ եւ. միրձաց այն թաքաստ ուր կրնային գտնել Տիրերի ջուրերէն դուրս։

Հոնկկց զատ ա՛ր պիտի մնան ենք եթէ ուզենք գանել այն ցեղատարերան բեռցած թանկագին ապրանքները, որոց շատերը Բիբա-Կրանիկի ատմատրձանքներուն մէջ աւարեցան քաղաքական ապիկոյսոյ միջոցին, ցեղատարեր, որոց ամենք խիստ հին ժամանակները Տիւրոսի եւ Կարքեդոնի աւարներով, Յանատատանի կիսերով եւ Հոդ կատարանի հանքերով բեռնաւորուած էին։ ուրիշներ ալ նորագոյն ժամանակաց մէջ Լերանտիոյ յաղթական աւարներով եւ Պարեսանիի նաւերական նշխարներով լի էին։ Այն կայսերաց, մեծ զօրավարաց, տարբեր սիրելի քաղաքաղիաց արձանները զոր թեներն ա՛ր կենային դրբիլ։ եթէ ոչ Տիրեր դեռեն մէջ՝ երբոր կիսարձաններուն վրայէն կատարելով վար կառնուէին, որպէս զի անոնց յաղթաղաղ կիսատատուած կիսարձանները դրուին անոնց տեղ։ ինչ որ Հռոմի մէջ կեանք ունեցող կար՝ Տիրերի մէջ կորուսած կը թուի։ Մինչդեռ ամեն բան կ'օգտաբերուն։ կը մեռնէր չարս կորմը։ մինչդեռ Հռոմայն աշխարհ նիստանելու. երեւոյթ ունէր՝ Հռոմի դուռը ոչ ոք ոչխար ատանձնութեան վիճակի մէջ թողլով։ հին դեռը միշտ կը հանէր խաղաղութեամբ եւ Հռոմի փրատակները կուլէր։ սպասելով ոչ օրուան, ուր անոր դիմէն անցածները պատմելու պիտի կոչուէր։

Մեր այս ձեռնարկութեան հաւանական արդիւնքին վրայ խորհողաց յոյսերուն կատարեալ բաժանորդ չենք։ Քան մեր կարծեաց։ Տիրերի կլնուած բաներէն շատը հուսանական քարի վերածուին ըստ չափի տեսանելն բընաւ։ Բայց ինչ որ կարելի լինի հանելը գտնելու ըստ ծերի խնդրոյ ամենէն չայեկանելիներէն մէկը պիտի ընծայէ միշտ գիտութեան։ այն է գիտնալ թէ այսչափ տերնդոյ նշխարներն ինչպէս պահուեցան այսչափ երկար ժամանակ ջուրի մէջ։ Տիրեր պիտի ըսէ մեզ թէ ինչպէս մեռածները, գոհաբերելիները, եւ այսչափ գործարանաւոր գոյացութիւնք, կոհակներէն շատանակ լուացուելով, խիճերէն փչուելով կամ ազին մէջ թաղուելով, կրցին անմնաց մնալ, չընկուել, կամ ձեւափոխութիւն մը չկրել։ Պիտի ըսէ մեզ թէ քանի՛ խաւ ժանդ դիզուած է այսչափ գարերէ 'ի վեր Բրինտսի սուրին վրայ։ եւ թէ Պիրամի փիղերուն ոսկրները քարացման ինչ գործողութիւններ կրեցին մինչեւ մեր օրերը։ Դիւրաւ կը հասկցուի որ այս մեծ ձեռնարկութիւնը՝ զոր խորհողներ մեզ ասաղ կարարել։ ամենամեծ հետաքրքրութիւն շարժէ եւ քաջալերութեան հոմոկրատեան եւ դարձակցութեան առաջարկութիւններ հրաւիրէ ամեն քաղաքակրթեալ ազգաց կողմէ։ Տիրերի խորերը խուզելով։ խորհողներ հանին գտնելու համար ոչխարին ոսկրներն եւ. գիտութեանց համար պիտի ուշադրեն։ եւ մեծամասնութիւն պիտի հոստատանին քաղաքակրթեալ ազգաց բարոյական եւ. նիւթական ձեռնտուութիւնը։ որոյ շնորհիւ հնար եղաւ իրենց յաղթող երթալ իրենց ուսումնասիրութեան համար ձեռնարկած կռուէնարոյ մէջ՝ եթէ մինակ մեռայէն՝ անտարակոյս պիտի ընկճէին։ Հռոմն իրենց համար ձեռք անցուներ է եւեւ։ խորհողներ կուզեն նորա գեղոյ ոչխարին սատանայ ընելը Տիրերի գետոյ հուսի սահանքին գտնելու։ Գիտաւորութիւն ունին՝ զոր խորհողներ մեզ ասաղ կարարել։ ամենամեծ հետաքրքրութիւն շարժէ եւ քաջալերութեան հոմոկրատեան եւ դարձակցութեան առաջարկութիւններ հրաւիրէ ամեն քաղաքակրթեալ ազգաց կողմէ։ Տիրերի խորերը խուզելով։ խորհողներ հանին գտնելու համար ոչխարին ոսկրներն եւ. գիտութեանց համ

բիղ հասաւ եւ հանրագիտութեան նախագահին եւ արտաքին գործոց պաշտօնէին հետ երկար խորհրդակցութիւն մ'ըրաւ։

Հռոմ 13 սեպտ.

Օրինիոնէ լրագիրն յօդուած մը կը հրատարակէ, որմէ կը հասկցուի թէ մեսերիմ հանձնայնութիւն մը կայ Դաղղիոյ եւ Իտալիոյ մէջ։

Փարիզ 13 սեպտ. իրիկուն.

Կառավարութիւնը հրամայեր է զորաւոր ոստիկանութիւն մը անցնիլը ազգային պահպանութեան զինուորները զէնքնկէց ընելը

Ալժէրիի կառավարչին մէկ հրամանագիրն արգելք դնելու՝ որ Ֆրանսիոյ մէջ քանի մը անգլերու

բաղդատութիւն կը պահանջուի, եւ երբ որ գոնացուցիչ բաղդատութիւն չառնուիր. այն ժամանակ դատաւորն կրկին ՝ Ջարանն է որ երկրորդ եզրակացն է տեսուն ընդունած եզրակը, որ Հերոդիան սիրեցեալ օրինակուած է։ Գաղղիոյ մէջ՝ վերջին խառնակութիւններն առաջ պատմագրներն եւ հասարակորդն մարմինները գտանելու իրաւունքը պիտակն խորհրդոյ վերապահուած էր. բայց պատմագրաց առաջ շատ մը նախապատրաստութիւններ ձեռք առնուած էին, որ թէ պատմագրներն անդրադարձ ընդունելի եւ դեղմանն տաղանդն առնելոյ համար. քանզի երբ որ բոլորն իրաւունքի ընդարձակ բոլորն ունենալ ուզեն, ամենն ամենակալ վարչութիւնն անմիջապէս վերցուց ասանց բոլորին կարեւորութիւն տալով Թագ. խորհուրդն իր ատեանը հրաւիրելու։

Ամիթ զարմանալի հակասութիւն մը է այս, եւ ամենն անհոգմնակալ միաք. երբ որ գործին վրայ տրպարութեամբ կը խորհի, բնականաբար այս հարցումը չուներ թէ ինչ է պատճառը որ վարչութիւնը պատասխանէս եղած բոլորի մը մինչեւ ցարդ անտարբեր կը դանուի, եւ մանաւոր բոլորի մ՝ տիրոջի կարեւորութիւն կուտայ, եւ ըստ ասածին թէ «ազնուկ բարաւորմամբ ոչնչոյ» մինչեւ անոյամ ապ. խորհուրդ մը լուծելով ամոր տնպամներն ապդային իրաւունքէ ալ զրկելու կելնէ, եթէ ասոյդ են իր գրկած վարդապետն խոսքերն եւ իր պատասխանի յայտարարութիւնը։

Մեր իրեւ հոյ կը վտանգինք որ ապդային վարչութիւնը պատկանի ըլլայ ուսոյ անհարմար է որ չդուրեր երբ տեսնենք որ երկու չոյ եւ երկու կշիռ գործածելով, եւ խոսութիւնն յարմար տեսը չբռնեցնելով, ինքը պատճառ կուտայ սա սեղամ իւր իշխանութեան սիրարանարուն։

Պետամ . . .

Ամերիկեան Թագէն մը

. . . Խմբագիր.

Օրագիր կարդալով ապդուստ Պոսիոյ 4133 թուով հրատարակած մեր նամակը, հասկեր է իր «Եկեղեցականները դատ մարմին կը կազմեն տարբեր զգեստ հագնելուն համար» ըսած խոսքին անհասկութիւնը։ հասկեր է որ հանգերձանց անհամաձայնութիւնը չը կրնար ժողովրդ մը զանազան մարմիններու բաժնել։ ինչպէս որ ասաջ ինքը կը կարդար Ռուսի իր 539 թուով կը խոսանի՝ որ «եթէ եկեղեցականք դատ մարմին չեն կազմեր, ինչու ապա չեն մեր զգեստը հագնիր» ըսելով «մեր եկեղեցականները դատ մարմին են բսել չէ ուզեր։ Սակայն կրնանք Օրագրին՝ թէ մենք մարդասէր չենք՝ որ իր սուրբ ըսած դարդ խոսքին գուշակենք թէ ինչ ոյ դրած է՝ այն չէ իր ներքին միտքը։ եւ քանի չենք կարծեր՝ որ Օրագիր՝ ժողովրդին եւ եկեղեցականին մէջ իրարանցում դատ մարմիններ ստեղծելու ատանին նպատակաւ կը գրէ։ վասն զի ինչ որ իր բուն համոզումն էր, ինչ կարեւորութիւն եւ նշանակութիւն ունի զայն ի հրատարակ հանել։ եւ ի վերջոյ երբ անոր անտեղութիւնը ցուցուի, ըսել թէ—ես այս ինչ խոսքամ այն ինչ հասկցնել կուզեի։ Օրագիր զոնէ ապաշնորհ ի՛ր գրաստոց բան միտ ընելու համար ընկերական կամ քաղաքական պատգամներ ունենալու չէ։ թէ ուսումնք եւ դիտութիւնք իրենց լրոյը երկու սեռին վրայ հաւասարապէս սփռելու չեն, սակայն զէնք է նկատել որ իսկական սեռն իր բնական տարբերն ի տրա եկած կիրարկեն կամ քաղաքական կանոնաւոր թեամբ յարելով յեղափոխութիւններ մտած է։

Սուրի ազգ կայ որ մեր քաջ օրիորդներն այսպիսի դատարանի հեռաս կենան, եւ ամեն առթի մէջ ապատութիւն, յեղափոխութիւն, հոս, սաբ, փայլակ, կարծակ, չարազանեն, քանի ատեն իրենց կանացի փափուկ իսառնատաքին համար շատ կարծր են։

Այն աղջիկը որ ապադային մէջ մայր ըլլալու կոչումն ունենալով՝ ճանապէ կը կրկայ ատանելու ինչ որ հարկաւոր է մայրական պարտաց կատարման, այն է բարոյական սկզբունք՝ իւր որդին բնիկերութեան ազատակ եւ ազատասէր անդամ՝ ընելու համար, ատ ազգական կանոններ՝ ապան ֆիզիքական զարդ ազգանք հոգ առնելու համար խնամոյական կանոններ՝ որոնք ընտանեկան ոչ սակաւ չարեաց տաղիս կառնուն։ մերիցապէս ինչ որ պէտք է գ խոնարհութիւնն եւ բարեկիցութիւնն նպատակելու համար՝ դ էթի այն մասերն մէջ՝ ուր այդ բարեկիցութիւնն հանդ դոյուած էք իրեն։ փարպետ ձեր սիրելիները դիմացինու գարձնելու մասին, բայց մի հաւատաք՝ որ ատեն ատիի մէջ կը յաջողիք։

Ա՛ի ինչպիսի . . . խմբագիր, զոյս մէկ քանի տողերս ոյ ապրիլ մեր մէջ դեռանդել բարեհաճիցէք, որով

1874 սեպտ. 2 Պետամ . . .

Ի Ս. Պոլիս

* * *

Կ. Պոլիս 3 սեպտ.

. . . Խմբագիր.

Վերջին օրերս ապիկոնոյ վրայ ատանելու մերոյ ազգանակարարութեան հանդէսներու մէջ շատ հատեր խոսուեցան ազգանիրատուհիներէ։

Արդարեւ ատեն քաղաքակիրթ ազգաց վարդապետներու մէջ ազգանիրատուց ճառախօսութիւնն սովորութիւն կայ։ սակայն այս տեսակ հանդէսներու մէջ, պատշաճիչ օրինաց հանմանուն, ատենաբանութեանց նիւթ կը լրանան ուսանող եւ դիտութեանց կարեւորութիւնը, լուսաւորութեան տարածման օգուտները, դպրոցին բարոյական եւ նիւթական վիճակին վերաբերեալ տեղեկութիւններ, ընթերցարանութիւն առ պատրաստ եւ առ հոդարարձուս, եւ այլն։ Ուստի անպատեհութիւն կլլայ այս առիթներն դուրս ելնել եւ ընկերական կամ քաղաքական խնդիրներ յուդել։ Այն վատանակ հանդէսը ըստ ինքեան կերպասաբանդը կը փոխի եւ ոչ-ի մը կը կրլլայ։

Օրիորդաց ատենաց ճառախօսութիւններէն կը տեսնենք որ այս գեղեցիկ սեռն ընկերական կամ քաղաքական պատգամներ ունենալու չէ։ թէ ուսանիք եւ դիտութիւնք իրենց լրոյը երկու սեռին վրայ հաւասարապէս սփռելու չեն, սակայն պէտք է նկատել որ իսկական սեռն իր բնական տարբերն ի տրա եկած կիրարկեն

ԵԷՆԻ ԼԻՄԻՏԻ ՎՐԻԹԷՊԻ

Վ.Է

ՀԱՅՈՒՐ ԲՇԼԷՐԻ

ՇԻՄՏԻՊԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉԱՐ

Վ.Է

ՄԼԵՀՈՒՐ ԱՇՃԸԼԱՐԸՆ ԳՈՒԼԱՆՏԸՂԸ ՔԱՂԱՔԱՑԻԷՐ ԻՆՁՐԻ

Կը ծախուի ամեն հայ դրատներուն քով։ Գին 3 Ղրուշ։

ԻԼԱՆ

Ալիքնեը օրուան հիւսիսյուն ալայ վէ թապուլլարընուան Պաղատա վիլայէթի էմիալ սանարգլարի իչ միւթէգիմին վէ էնտաքա վէրիլու էսանանի պիթթէէանայի պաթթալ հիւքմիւնտէ մահիպուլ օլան սենէատարին պիր թադրմինին յալընմըշ օլաուլաթէհազդիւ էլլէտիկինանէն, պուհնլուտան դանկիլէրի մեսրուդ վէ դանգիլէրի սարիհ ալը թէֆիրիզ օլունմագ իւպէք Ձէրի ուսատէթմէ մուզիմիթիճար վէ սարոփ վէ սայիր բէտան եէտալէրինանէ նէ գատար մուպարմա վէ սենէտ վար իսէ Ցարի Շուրա մահաքէմատ Ցայիրէսինէ կէթիրուլ իրայ իթիմէէրի լայզմ կէրուրս

21 սաղոմիա 1871

Գոպը Սէրասքէր

ԻԼԱՆ

ԵԷՆԻ ՊՈՅԱՃԸ ՏԻՒԲԻԼԱՆԸ

Թուէհանէյ Ա.Գէլեռ։ Գ.ԸԼՍԸ Էեպէր

Բուլուտ-Գոլ Ն՝ 67

Իշպու Պոյաճը տիւ քրեանը եէնի թէշքիլ օլունմուշ օլաս, ճանգիէս, ամլաս, գատիթէ վէ գէրէք կիսլի հէր ճինս խիէրլի խմիա իլէ, վէ չաս հալաս, գատիթէ վէ գէրէք կիսլի հէր ճինս եուսնաս խմիա վէ սէթիրի, քանթարլան վէ նէյէք կիսլի հէր նէվ էլպիսէ էլիրթաս ուսուլինէնէ նէգիկա օլունարաք պոյանմաքտէ, վէ ալէյագ գէրէք էքէլէրի չէգարէրմագ ամէ օլաուլու իլան ալունուր։ 7

Տիրէրիր Խրէ-Պոբուլ Մոլա

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԷՐԹԻՆՃԵԱՆ

Կ. ՊՈԼՅՈՍ ՋԻՆԻԼԻ ԽԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱՏՊՈՅ

ՇԻՐՔԷԼԻԹԻ ԹԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1871 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1 ՀՈՐԵՓՀԱՐԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՍԻՆՋԵԻ Ի ՆՈՐ ԿԱՐԳԱՎԻՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ ԲԱՆՈՑ. ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ — Բուֆէրէն ԷՄՈՒ ընթացքները

11 45 Պէյօղլուքաէրէնէն Թարապիա Եէնիքէօյ Էմիրկէն Ք. Հիսար Պէպէք Արնավուտքէօյ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։

12 15 Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ ապրիլ։

12 30 Եէնիմահալլէէն Մէզարլիքուրնու Պէյօղլուքաէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Սմիւռնա Էմիրկէն Ք. Հիսար Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։

12 30 Պէյքօզ Բաչապահչէ Բիքիաթ փաշա մահալլեսի Գանլըճա Ա. Հիսար Վանիքէօյ Զէնկէլքէօյ Պէյլերպէյ Գուզկունճուք։

12 45 Վանիքէօյ Զէնկէլքէօյ Պէյլերպէյ Գուզկունճուք Գապպաթաշ։

1 30 Ք. Ա. Գավաքէն Մէզարլիքուրնու Պէյօղլուքաէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Էմիրկէն Ք. Հիսար Պէպէք Արնավուտքէօյ Պէյլերպէյ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։

2 Պէյօղլուքաէրէն Թարապիա Պէյքօզ Բաչապահչէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանարիլլի Վանիքէօյ Զէնկէլքէօյ Պէյլերպէյ Գուզկունճուք Պէշիկթաշ։

2 30 Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապպաթաշ։

2 30 Եէնիմահալլէէն Պէյօղլուքաէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Էմիրկէն Ք Հիսար Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։

3 15 Մէզարլիքուրնու Պէյօղլուքաէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Էմիրկէն Ք. Հիսար Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։

3 45 Պէյօղլուքաէրէն Պէյքօզ Բաչապահչէ Բիքիաթ փաշա մահալլեսի Գանլըճա Ա. Հիսար Գանարիլլի Վանիքէօյ Զէնկէլքէօյ Պէյլերպէյ։

4 15 Պէյօղլուքաէրէն Թարապիա Եէնիքէօյ Սմիւռնա Էմիրկէն Ք. Հիսար Պէպէք Արնավուտքէօյ

5 30 Եէնիմահալլէէն Պէյօղլուքաէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Էմիրկէն Ք. Հիսար Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։

6 Եէնիմահալլէէն Պէյօղլուքաէրէ Թարապիա Պէյքօզ Եէնիքէօյ Էմիրկէն Գանլըճա Ք. Հիսար Գանարիլլի Արնավուտքէօյ Պէյլերպէյ Օրթաքէօյ Գուզկունճուք Պէշիկթաշ Իսկիւտար։

7 30 Եէնիմահալլէէն Մէզարլիքուրնու Պէյօղլուքաէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Էմիրկէն Ք. Հիսար Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։

8 30 Պէյօղլուքաէրէն Թարապիա Եէնիքէօյ Էմիրկէն Ք. Հիսար Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։

8 45 Պէյօղլուքաէրէն Պէյքօզ Բաչապահչէ Բիքիաթ փաշա մահալլեսի Գանլըճա Ա. Հիսար Գանարիլլի Վանիքէօյ Զէնկէլքէօյ Պէյլերպէյի Գուզկունճուք Իսկիւտար

9 15 Եէնիմահալլէէն Պէյօղլուքաէրէ Թարապիա Պէյքօզ Էմիրկէն Պէպէք Արնավուտքէօյ Պէյլերպէյ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապպաթաշ։

10 Եէնիմահալլէէն Մէզարլիքուրնու Պէյօղլուքաէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Ք. Հիսար Արնավուտքէօյ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։

11 Պէյօղլուքաէրէն Թարապիա Էմիրկէն Արնավուտքէօյ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։

Գոլ — Բուֆէրէն ԷՄՈՒ ընթացքները

12 45 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Ք. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյօղլուքաէրէ Մէզարլիքուրնու Եէնիմահալլէ։

1 45 Գապպաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ք Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյօղլուքաէրէ։

2 Գապպաթաշ Իսկիւտար Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէօյ Պէյլերպէյ Արնավուտքէօյ Գանարիլլի Ք. Հիսար Գանլըճա Էմիրկէն Եէնիքէօյ Պէյքօզ Թարապիա Պէյօղլուքաէրէ Եէնիմահալլէ։

2 30 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ք Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյօղլուքաէրէ։

2 30 Իսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլերպէյի Զէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանարիլլի Հիսար, Գանլըճա Բիքիաթ փաշա մահալլէսի Բաչապահչէ Պէյքօզ Պէյօղլուքաէրէ։

3 15 Գապպաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ք. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյօղլուքաէրէ Մէզարլիքուրնու Եէնիմահալլէ։

4 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Ք. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյօղլուքաէրէ Մէզարլիքուրնու Եէնիմահալլէ։

4 45 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ք Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյօղլուքաէրէ Եէնիմահալլէ

6 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Պէյլերպէյ Արնավուտքէօյ Ք. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Պէյքօզ Թարապիա Պէյօղլուքաէրէ։

7 30 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ք. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյօղլուքաէրէ Եէնիմահալլէ։

9 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնավուտքէօյ Ք. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյօղլուքաէրէ։

9 30 Գապպաթաշ Գուզկունճուք Պէյլերպէյ Զէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյօղլուքաէրէ։

10 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Ք. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյօղլուքաէրէ Մէզարլիքուրնու Եէնիմահալլէ Ք և Ա գապպաթներ։

10 30 Պէյլերպէյի Զէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանարիլլի Հիսար Գանլըճա Բիքիաթ Բաչապահչէ Բաչապահչէ Պէյքօզ Թարապիա Պէյօղլուքաէրէ։

10 30 Պէշիկթաշ Պէպէք Ք Հիսար Էմիրկէն Սմիւռնա Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյօղլուքաէրէ Մէզարլիքուրնու։

11 Գուզկունճուք Պէյլերպէյի Զէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա Հիսար Գանլըճա Բաչապահչէ Պէյքօզ։

11 Գապպաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնավուտքէօյ Ք. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյօղլուքաէրէ։

11 30 Գապպաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ

Իսկիւտարա ընթացքներ երթևեկութիւն

Իսկիւտարէն կոմուրջ։ Ժամ	Կոմուրջէն Իսկիւտար։ Ժամ	
12 30	12 45	
1	1 15	
1 30	1 45	
2	2 15	
2 30	2 45	
3	3 15	
3 30	3 45	
4	4 15	
4 30	4 45	Պէշիկթաշ հանգիպելով
5	5 15	
5 30	6	
6	7 30	
8	8 10	
8 30	8 40	Պէշիկթաշ հանդիպելով
8 50 Պէշիկթաշ հանդիպելով	9 10	
9 10	9 40	
9 40	10 10	
10	10 30	
10 40	10 50	
11	11 10	
11 10	11 30	
11 35	11 45	
12	12 5	

ԱՈԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

(ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԱՏ 100 ԳՐՈՒՇԷԼԷՆ)

Լոնտրա 3 ամիս գուրուշ		109մ—109մ—
Մարսիլիա	»	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄԱՑ

4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ՝

Անգլ. լիրա	գուրուշ	109.10
Նաբոլէոնական	»	87.15
Իմպէրիալ ռուս	»	89
Ֆրանսական	»	51.25
Հինգ Ֆրանք	»	—
Հինգնոց	»	104.12
Գլինա	»	117 1/2

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՊՕԼԻՍ 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ԱՐՄՏԻՒՐ

Ցորեն կարմիր	Վէսարապիա	26	—28
» »	Աղագ	26	—30
» »	Պալէբ	26	—28
» »	Պուրկազ	23	—25
» »	Թէքիրտաղ	23	—25
կակուղ	Աղագ	24	—27
» »	Վէսարապիա	29	—30
Կիրքա Թուրնա		24	—27
Յարեն կակուղ	Պուրկազ	20	—24
Վարունա		20—24	
» »	Պալէբ	22—26	
Եգիպտացորեն Թուրնա		16—17	
»	Անատոլ.	16—17	
Գարի Թուրնա		10—11	
»	Անատոլ.	10—11	

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

ԽՈՉԱԿ ՉՈՐ

Պամբակ	գուրուշ	30—45
Անատոլու	»	
Բոլոտ		
Լոքրնէ	»	
Ցակած	»	

ՐԱՄՊԱԿ

Կէրէզ	հօքա	9	—
Իզմիր	»	10	—
Աատնա	»	9մ—	
Պարսկաստան	»	7մ—	
Վրասատան	»	7մ—	

ԲՈՒՐԴ

Անատոլու լուացուած	հօքա	15մ—16	
» չլուացուած	»	7—8	
Բումէլի լուացուած	»	17—	
» չլուացուած	»	7մ—8մ	
Վրասատան լուացուած	»	10մ—	
» կէս		12	—
» չլուացուած	»	17	—
Հոպոնա	»	10	—
Էսկի Շէհիր	»	9	—

ՄԱՉԸ

Պարսկաստան	հօքա	10մ—	
Անատօլու	»	9մ	
Ճերմակ	»		—

ՃԷՐՄԱԿ

Գոյսէրի Ա. տեսակ	հօքա	19—20	
» Բ. »	»	18	—
Էնկլիրիա »	»	18	—
Թոգաթ »	»	18մ—	
Աքէշէր »	»	17	—
Լոսգատ »	»	16—17	
Զօրուտ		16—17	

ԹԻՖԹԻՐ

Էնկիւրիա	հօքա	48	—50
Գասատամոնի	»	48	—50
Պէյբազար	»	48	—50
Չէրքէզ	»	48	—50
Վան	»	26	—

ԱՑԹԻ ՄՈՐԹ

Յմասիա 9մ—10կուրշ մէկ Օ. Լ.

Եօշկատ	»	»	»	»
Լիֆա	»	»	»	»
Էրզրում	»	»	»	»
Գայսէրի	»	»	»	»

ՋԼԹ

Մուսանիա	հօքա	6մ—	
Այմալը	»	6	—
Սոքրզ	»	9	—
Միսիրի	«	6մ—	
Պլինդ թոգաթ երկրին մէջ		9մ—10	
Սալէպ Դամասկոսցի	հօքա		—
Ալֆոն	»	250	—
Գիմիրէ	»	24	—
Լուսատ	»	4	—4մ
Կատաւան Անատ.	Գիլէ	30	—33
» Բուրմէլի	»		—
Մնատրա Գարակ. Իչտ	»	47	—52

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

	գուրուշ		
Խանվէլ Իմոնա. տեսակ 100 հօք.		850—930	
« Բ. »	»		
Եէմէն	»	16	
Շոգաբար փոչի Անդղ. կնդ.		260—262	
» » Գաղղ.	»		—
» գլուխ Գաղղ.		310—315	
Զայ Գոնկո	հօքան	21	—23
» Բէքօ ծաղիկ	»	45	—70
Անոգ (գալայ)	կնդ.	930	—950
Պզզոզ (զիմպէռ)	հօքա	9	—9մ
Լեղակ (չիմիա) Պէնկալա	»	133	—170
» » Մատրաս	»	—	—
Զինք տախտակ 100 հօքա Ֆր.		90	—
Նրկաթի ձողաձեւ		58	—60
» ասխատակ		72	—
» բեւեռաց		64	—66
Գալֆիզա		120	—
Բրինձ Լոսիոյ 100 Գիլ. Ֆր.		42մ	
Կարտոֆէլ Ռոսիոյ գրչ.		13	—14
Ցամեաց	»	52	—26